

Kopi til: Nærings- og fiskeridepartementet, Klima- og miljødepartementet, Kunnskapsdepartementet

07.05.2020

Innspill til varslet grønn omstillingspakke

Abelia er foreningen for kunnskaps- og teknologibedrifter i NHO. Vi organiserer 2.400 virksomheter med ca. 50.000 årsverk. Vår visjon er "drivkraft for kunnskapssamfunnet". Abelia har medlemmer innen blant annet IKT, rådgivning, utdanning, forskning, ideell sektor og kreative virksomheter.

Behovet for en mer bærekraftig økonomi representerer en av de viktigste utfordringene for norsk næringsliv fremover. Abelia er overbevist om at næringslivets evne til å ta i bruk ny teknologi, nye driftsformer og nye forretningsmodeller, er avgjørende for å få til et grønt skifte. Politiske myndigheter må bidra med incentiver og rammevilkår som stimulerer omstilling i næringslivet generelt, og målrettede virkemidler for omlegging til mer bærekraftig verdiskaping.

For å unngå at politikken bidrar til å sementere bransjer og driftsformer, ber vi om at regjeringen og næringsministeren utformer sin grønne omstillingspakke gjennom å se tiltak på tvers av politikkområder, og på tvers av næringsgrener, og på tvers av eksisterende markedsstruktur. Vi anbefaler regjeringen å la seg inspirere av den 'missions'-tankegangen som er rådende i EUs New Green Deal. Partnerskap mellom staten og næringslivet er sentralt for utforming av et virkemiddelapparat som stimulerer til omstilling og innovasjon på en mest mulig virkningsfull måte.

Investering i forskning og utvikling:

Forskningsinstituttene spiller en avgjørende rolle for forskning- og utvikling på bærekraftige løsninger i næringslivet. Det er svært viktig at instituttene opprettholder sin kompetanse og kapasitet gjennom krisen, derfor mener Abelia at det må:

- Det gjennomføres en engangsbevilgning til forskningsinstituttene med samlet sett 735 millioner kroner. Disse kan fordeles på følgende måte:
 - o Teknisk-industrielle institutter: 500 millioner
 - o "Blå" primærnæringsinstitutter: 50 millioner
 - o "Grønne" primærnæringsinstitutter: 75 millioner
 - o Miljøforskningsinstitutter: 60 millioner
 - o Samfunnsvitenskapelige institutter: 50 millioner

Sentre for forskningsdrevet innovasjon (SFI) er et effektivt virkemiddel for store innovasjonsprosjekter i næringslivet. Flere av søknadene til denne runden av SFier befatter seg med grønn transformasjon, men bevilgningene er for lave til at alle prosjektene som er vurdert gode nok for støtte. Derfor mener Abelia det er nødvendig med:

- Økte bevilgninger til programmer i Forskningsrådet i 2020 og 2021, hvor rammen for SFI økes med 40 millioner i 2020, 120 mill i 2021.

Det er fortsatt en lang vei fra forskningsresultater til at disse tas i bruk i Norge. Skal vi klare å få overført de gode ideene fra forskningsmiljøene og ut i markedet, må vi styrke virkemidlene for å få til dette.

- FORNY-programmet i Norges forskningsråd forsterkes med 100 millioner

De europeiske rammeprogrammene, som Horisont Europa og Digital Europe Programme, muliggjør internasjonalt samarbeid om store samfunnsutfordringer. Deltakelse i EUs rammeprogrammer er svært viktig for å koble norske og internasjonalt ledende kunnskapsmiljøer. Derfor mener Abelia at:

- Norge må forplikte seg til deltakelse i de europeiske rammeprogrammene

Incentiver til grønn innovasjon og omstilling

Kapitaltilgang viktig for en rask omstilling av næringslivet. Nye teknologier og forretningsmodeller er avhengig av frisk kapital for å utvikles og vokse raskt. Abelia mener det er viktig at statlig investeringskapital målrettes mot omstilling, og mot å mobilisere privat kapital. Derfor foreslår Abelia en styrking av virkemidlene staten har for å øke kapitaltilgangen og bidra til kommersialisering av forskning:

- Investinors direkteinvesteringsmandat må utvides til 2 mrd. for å sikre kapitaltilgang.
- Styrke investeringskapitalen hos NySnø klimainvesteringer med 400 millioner

Utvikling av nasjonale konsortium innenfor fornybar energi vil være en effektiv metodikk for å bidra til videreutvikling av den nasjonale innovasjonsinfrastrukturen rettet mot fornybar energi. Det vil også bidra til utvikling av flere og sterkere bedrifter innenfor fornybar energi. Det er etablert et slikt nasjonalt konsortium på helse med gode resultater. Abelia foreslår derfor:

- Det bør bevilges 10 mill.kr. til å mobilisere flere bedrifter innen fornybar energi inn til katapult-sentrene.
- Øke rammer til inkubasjons- og næringshageprogrammene rettet mot fornybar energi på 30 mill. kr. for perioden 2020-2022.

Næringslivet etterspør støtte til investeringer og utbygging av infrastruktur som kan benyttes for å teste og verifisere nye løsninger for blant annet produksjon av fornybar energi, distribusjonssystemer for energi og miljøvennlig fremdriftsmaskineri. Katapult-sentrene fremheves som sentrale i denne utbyggingen. Økte bevilgninger til Norsk katapult kan bidra til å realisere og fremskynde planlagte investeringer i katapult-sentrene.

- En bevilgning på 80 mill. kr. til Norsk katapult for å bidra til medfinansiering av investeringer i katapult-sentrene.

Stimulere etterspørsel i markedet

I krisetider er det en fare for at husholdningene ikke gjøre investeringer som oppfattes som risikofylte, og som i tur bidrar til lavere ordreinngang hos bedriftene. Enova bidrar til støtte til husholdninger for å stimulere til etterspørsel for ENØK-tiltak, og er et viktig virkemiddel for å stimulere etterspørselen i markedet etter nye energiløsninger. Abelia foreslår derfor en:

- Dobling av Enova-midlene ut 2020 og i hele neste tildelingsperiode, fra ca. 200 millioner kroner til 400 millioner kroner i året.

Å tenke nytt og innovativt er krevende, og for en kommune med begrensede ressurser innebærer det også en viss risiko for at anskaffelsen ikke leverer. Derfor mener Abelia det bør:

- Etableres en risikoavlastningsordning for grønne innovative anskaffelser, med ramme på 75 millioner.

Med vennlig hilsen

Øystein E. Søreide (sign.)
Administrerende direktør

Nils-Ola Widme (sign.)
Næringspolitisk direktør